กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการขยะในประเทศสวิสเซอร์แลนด์: ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทย

Waste Management Law in Switzerland: A Comparative Study between the Thai and Swiss Legal Systems

ชาคริต ขันนาโพธิ์[1]
Chakrit Khunnapo[1]

บทคัดย่อ

ปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศไทยทวีความรุนแรงมากขึ้นตลอดทุกปี เป็นผลเนื่องมาจากขาดการบริหารจัดการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ แม้ปัจจุบันจะมีการจัดทำเป็นแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) แต่ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะดังกล่าว ทั้งในส่วนของขยะชุมชนทั่วไป ขยะอันตราย ขยะติดเชื้อ และขยะอุตสาหกรรม ก็ยังขาดกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และขาดองค์กรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ

กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย แม้จะมีกฎหมายหลายฉบับที่ให้อำนาจหน่วยงานต่าง ๆ จัดการเกี่ยวกับขยะ เช่น รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงต่าง ๆ แต่เมื่อเทียบกับกฎหมายของสวิสเซอร์แลนด์แล้วพบว่า ในประเทศสวิสเซอร์แลนด์มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหลายครั้ง มีกฎหมายเฉพาะมากมายที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการขยะ เช่น พระราชกฤษฎีกาตู้คอนเทนเนอร์และเครื่องดื่ม ที่บังคับให้มีการนำขยะดังกล่าวกลับมาใช้ใหม่ ทั้งยังมีองค์กรที่ทำหน้าที่เฉพาะเกี่ยวกับการจัดการขยะโดยตรง

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1) ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย ให้มีความเป็นเอกภาพ สามารถเชื่อมโยงสอดคล้องกันได้ และปรับปรุงให้มีความทันสมัยต่อสภาพสังคมปัจจุบัน

2) ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย ที่มีงบประมาณและบุคคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นของตนเอง

คำสำคัญ: ขยะ, กฎหมาย, การจัดการ

[1] อาจารย์ประจำ,คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

[1] Lecturer, Faculty of Laws Mahasarakham University

Abstract

Solid waste management is a global challenge fraught with problems that most often require local solutions. Finding resolution to some of the local problems that beset Thailand's solid waste management strategy is becoming increasingly difficult. Attempts to resolve or develop local solutions have become mired in conflicting rules and regulations, some of which are effective and some of which are not. Thailand's Model Scheme of Solid Waste Management (B.E. 2559-2564), which addresses legal problems involving solid waste management, general waste in the community, hazardous waste, infectious waste and industrial waste, still has no effective law or expert agency to resolve these problems. According to current practice in Thailand, there is a wide range of legal provisions which authorize several agencies to deal with solid waste. These include Thailand's Constitution, Promotion and Conservation of National Environmental Quality Act, B.E. 2535 plus Ministerial Regulations and Notifications. To avoid future problems and bring some uniformity to existing practices, a comparative study was initiated in Thailand comparing laws on solid waste management of Switzerland and Thailand, The study found that Switzerland has revised the provisions of law on such problems many times over resulting in specific laws prescribed to deal with solid waste management, For instance, Ordinance of 5 July 2000 on Beverage Containers (Beverage Container Ordinance, BCO), which enforces recycling waste, directly establishes a specific agency for solid waste management. In accordance with the findings of the comparative study of Switzerland and Thailand law, the following is recommended 1) Law on waste management in Thailand should be amended. Amendments should emphasize unity, consistency and conformity with modern Thai social conditions. 2) Establish a department of specialized authorities who are knowledgeable and capable of law enforcement in waste management in Thailand. The department should have a dedicated budget and their own expert personnel.

Keywords: waste, law, management

บทนำ

โดยที่ปัจจุบันประเทศไทย มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะทั้งในส่วนของขยะชุมชนทั่วไป ขยะอันตรายชุมชน ขยะติดเชื้อ และขยะอุตสาหกรรม รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับการจัดการกับผลิตภัณฑ์หรือหีบห่อหรือสิ่งบรรจุผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช้แล้ว อันส่งผลให้เกิดปัญหาขยะตกค้างเป็นจำนวนมาก แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดขยะประเภทต่าง ๆ กำหนดหลักเกณฑ์ในการเก็บ การรวบรวม การเคลื่อนย้าย หรือการกำจัดขยะไว้แล้วก็ตาม แต่การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพและขาดการบูรณาการในการบริหารจัดการขยะ ประกอบกับหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เก็บ รวบรวม เคลื่อนย้าย หรือกำจัดขยะไม่ดำเนินการอย่างถูกวิธีก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม

จากปัญหาดังกล่าวมีความคิดกันในนักวิชาการในประเทศไทยว่าสมควรกำหนดกฎหมายให้มีองค์กรในการบริหารจัดการขยะทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด เพื่อจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะแห่งชาติและแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการขยะในระดับจังหวัด เพื่อบูรณาการแนวทางในการบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการขยะ มาตรฐานการจัดการขยะ รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนที่ดำเนินการลดปริมาณขยะหรือดำเนินการกำจัดขยะได้อย่างถูกต้องและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการขยะดังกล่าว สวิตเซอร์แลนด์ได้ดำเนินนโยบายวางระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอย (Waste Management) วางระบบการคัดแยก รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกปลูกฝัง หยั่งรากลึกในการดำรงชีวิตของประชากรมากว่า 60 ปีคุณ มีการสร้างหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ระบบการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับไปรีไซเคิล ขยะทุกชนิดต้องแยก เช่น เศษผัก เศษผล ไม้ จะนำไปทำปุ๋ยหมักที่สวนหลังบ้าน ส่วนกระป๋อง ขวดพลาสติกต่าง ๆ แก้ว กระดาษ ถ่านไฟฉาย เครื่องใช้ไฟฟ้าเก่าที่เสีย แม้กระทั่งเสื้อผ้า รองเท้าเก่าที่ไม่ต้องการ

โดยกฎหมายว่าด้วยการจัดเก็บขยะของหน่วยงานรัฐมีบริการหลากหลายรูปแบบ เช่น หากรอให้หน่วยงานของรัฐมาเก็บที่หน้าบ้าน จะมีตารางกำหนดวันและเวลา มาแจกให้แต่ละบ้านเป็นรายเดือน และระบุชัดเจนว่า วันไหนจะมาเก็บขยะประเภทใด พรุ่งนี้เก็บกระดาษ อีกวันมาเก็บขยะเปียก เป็นต้น แต่มีเงื่อนไขว่า ถุงขยะที่นำมาใส่หุ้มด้านนอก ต้องเป็นถุงที่ผลิตขายโดยหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นของเมืองนั้นเท่านั้น โดยแต่ละเขตมีสีแตกต่างกัน เขตบ้านใครต้องใช้ถุงของเขตท้องที่นั้นจะใช้ถุงของเขตอื่นไม่ได้ และห้ามใส่ถุงพลาสติกที่เอกชนทั่วไปผลิตขาย เหมือนถุงดำบ้านเราไม่ได้ ถ้าจะใส่ถุงดำต้องอยู่ด้านใน

กฎหมายที่กำหนดให้มีการนำขยะไปรีไซเคิล ถือเป็นการลดการใช้ทรัพยากรอย่างสูญเปล่า แถมยังสามารถแปลงขยะกลับมาเป็นเชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ซึ่งประเทศไทยมีหลายอำเภอ ในบางจังหวัดเริ่มแล้ว แต่ยังมิได้มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน

การศึกษาวิจัยเรื่องกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการขยะในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ดังกล่าวเปรียบเทียบกับประเทศไทย จะเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ และจะเป็นการพัฒนารูปแบบของกฎหมายที่จะเกิดมีขึ้นในอนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาทำความเข้าใจ ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิดพื้นฐานกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการขยะในประเทศ

สวิสเซอร์แลนด์

2) ศึกษากฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการขยะในประเทศสวิสเซอร์แลนด์เปรียบเทียบกับไทย

3) ศึกษาการวางรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัยนี้ทำให้ได้ทราบถึงการวางรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย

วิธีการศึกษาวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบ Documentary Research โดยมุ่งศึกษากฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย รวมถึงเอกสารทางวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอันได้แก่ กฎหมาย หนังสือ งานวิจัย ดุษฎีนิพนธ์ สาระนิพนธ์ และบทความที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยด้วยการบริหารจัดการขยะ รวมทั้งโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารจัดการดังกล่าว

ผลการศึกษา

ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะอยู่ในกฎหมายหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายภายในประเทศ ซึ่งกฎหมายภายในประเทศต่างๆ ก็อาจแบ่งแยกได้อีกอย่างหลากหลาย เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญที่มีอำนาจสูงสุด กฎหมายระดับพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายลำดับรอง เช่น กฎกระทรวงต่าง ๆ ตลอดจนแม้กระทั่ง กฎหมายที่มีขอบเขตการบังคับใช้น้อยที่สุด เช่น ข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่างก็มีการบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะไว้ทั้งสิ้น

ทั้งนี้ กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการย่อมประกอบไปด้วย กฎหมายที่บริหารให้ขยะที่ถูกทิ้งได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม หรืออาจเป็นกฎหมายป้องกันหรือห้ามทิ้งขยะก็ได้ โดยอาจรวบรวมจำแนก พร้อมกับตัวอย่างข้อความของกฎหมาย ได้ดังต่อไปนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีการกำหนดเกี่ยวกับการจัดการขยะไว้ไว้ในมาตราต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ว่า มีการให้อำนาจชุมชนในการจัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล และจัดให้มีการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านการจัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้อำนาจ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น และราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย

ทั้งยัง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(1) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยนอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

(2) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน

(3) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

(4) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ

ของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติ

(6) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 กำหนดเกี่ยวกับขยะไว้โดยสรุปว่า ในกรณีที่ปรากฏว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย หรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยในการออกกฎกระทรวงตามอาจใช้อำนาจดังนี้

(1) กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

(2) ห้ามการกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศน์ของพื้นที่นั้นจากลักษณะตามธรรมชาติหรือเกิดผลกระทบต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

(3) กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างหรือดำเนินการในพื้นที่นั้น ให้มีหน้าที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(4) กำหนดวิธีจัดการโดยเฉพาะสำหรับพื้นที่นั้นรวมทั้งการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการร่วมมือและประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

(5) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

ในส่วนของการบริหารจัดการขยะมาตรา 78 ของพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ การเก็บรวบรวม การขนส่ง และการจัดการด้วยประการใด ๆ เพื่อบำบัดและขจัดขยะมูลฝอยและของเสียอื่นที่อยู่ในสภาพเป็นของแข็ง การป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากหรือมีที่มาจากการทำเหมืองแร่ทั้งบนบกและในทะเล การป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากหรือมีที่มาจากการสำรวจ และขุดเจาะน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติและสารไฮโดรคาร์บอนทุกชนิดทั้งบนบกและในทะเล หรือการป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากหรือมีที่มาจากการปล่อยทิ้งน้ำมันและการทิ้งเทของเสียและวัตถุอื่น ๆ จากเรือเดินทะเล เรือบรรทุกน้ำมัน และเรือประเภทอื่น ให้เป็นไปตามกฎหมายเรื่องนั้น ๆ เป็นการเฉพาะ

พระราชบัญญัติรักษาคลอง รัตนโกสินทรศก 121 มีการห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อฝุ่นฝอยหรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง และห้ามมิให้เททิ้งสิ่งของดังกล่าวมาแล้วลงในทางน้ำลำคู ซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ถ้าผู้ใดกระทำผิดต่อมาตรานี้ ให้ปรับผู้นั้นไม่เกินยี่สิบบาทหรือจำคุกไม่เกินเดือนหนึ่ง หรือทั้งปรับและจำทั้งสองสถาน

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2546 ห้ามมิให้มีการเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดใดให้หินกรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ น้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื้นเขิน ตกตะกอนหรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใด

ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกและโทษปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย

พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2458 ห้ามทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช เถ้าถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลในทางน้ำชลประทาน หรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค และห้ามปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภคอุปโภค หรือสุขภาพอนามัย

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504ห้ามมิให้บุคคลใดทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่างๆ ในที่ที่มิได้จัดไว้ในอุทยานนั้น

พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 ห้ามมีการเทหรือทิ้งสิ่งใดๆ ซากสัตว์ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลง ไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ

พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 ห้ามทิ้งขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย น้ำโสโครก เศษหิน ดินทราย หรือสิ่งอื่นใดในเขตทางหลวง หรือกระทำด้วยประการใดๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลเศษหินดิน ทราย ตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง

พระราชบัญญัติรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ห้ามเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัสดุก่อสร้างลงในทางน้ำหรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ

ในกรณีที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้กระทำความผิดจัดการลบ ล้าง กวาด เก็บตกแต่ง ปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไปภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตาม ให้คดีเป็นอันเลิกกัน ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดทำหรือมอบหมาย ให้ผู้อื่นจัดทำให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้ ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดทำความสะอาดหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริงให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่การ ชดใช้ค่าใช้จ่ายไม่ลบล้างการกระทำความผิดหรือระงับการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

ประมวลกฎหมายอาญา กำหนดให้การเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือลงในอาหารหรือในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระหรือที่ขังน้ำใดๆ และอาหารหรือน้ำนั้นได้มีอยู่หรือจัดไว้เพื่อประชาชนบริโภค จำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือหากกระทำให้รางระบายน้ำ ร่องน้ำ หรือท่อระบายน้ำโสโครก อันเป็นสิ่งสาธารณะเกิดขัดข้องหรือไม่สะดวก โทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ส่วนหากทำให้เกิดปฏิกูลแก่น้ำในบ่อ สระหรือที่ขังน้ำ อันมีไว้สำหรับประชาชนใช้สอย จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในประเทศสวิสเซอร์แลนด์เป็นการสร้างการจัดการสิ่งแวดล้อมของรัฐบาลกลาง ผลกระทบอันตรายควรหลีกเลี่ยงของขยะ ขึ้นอยู่กับรัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบาย การบังคับใช้และแนะนำ ตลอดจนการเพิ่มองค์กรส่วนบุคคลที่เป็นเอกชนซึ่งมีลักษณะบังคับใช้ได้จริง (Clive H. Church, 2013: 19)

กฎหมายจัดการขยะของสวิสฯ ฉบับแรก

ในปี 1983 รัฐสภาสวิสฯ กำหนดประเด็นสำหรับการป้องกันสิ่งแวดล้อมกฎหมาย ประกอบด้วยหลักขั้นพื้นฐานในการจัดการกำจัดขยะโดยปราศจากการก่อสร้าง การรักษาโดยเฉพาะกฎหมายต้องการที่จะให้ขยะควรถูกหลีกเลี่ยงหรือการนำมาใช้ใหม่ สามารถเป็นไปได้เมืองเล็กๆ และสามารถรับผิดชอบใช้กฎหมายโดยเฉพาะได้อย่างดี

ลำดับเกี่ยวกับการสร้างกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะของสวิส อาจสรุปได้ดังนี้

1) Federal Environmental Protection Act of 1983 (EPA).

2) Federal Water Protection Act of 1991 (WPA).

3) Federal Act on the Protection of Nature and Cultural Heritage of 1966 (NCHA).

4) Federal Forest Act of 1991 (ForA).

5) Federal Agriculture Act of 1998 (AgricA).

6) Federal Act on Non-Human Gene Technology (GTA)

สำนักงานรัฐบาลกลางสวิสฯ สถาบันสิ่งแวดล้อม หรือ “FOEN Federal Office for the Environment” เป็นนานาประเด็นของการแนะนำจุดประสงค์ในวิธีการมาตรฐานซึ่งสถานะของรัฐบาลกลางได้มีการปรับใช้ข้อบังคับ หรือบทบังคับ โดยเฉพาะของนานาชาติ และความต้องการคุณภาพของการรีไซเคิลขยะ ยกตัวอย่างเช่น การขุดค้นขยะ และ ทิศทางการใช้แร่วัสดุขยะ เป็นต้น

ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ประกอบไปด้วยรัฐบาลกลาง 26 รัฐ(ศิริพร เท้นท์. 2555: 113) ซึ่งพวกเขามีกฎหมาย และกฎหมายรัฐบาลของรัฐบาลกลาง ในการจัดการภาคสนาม การจัดการขยะ ส่วนรัฐบาลก็จะเป็นผู้รับผิดชอบสำหรับประเด็นข้อกฎหมายสำหรับการกระทำของเขา เป็นความรับผิดชอบของรัฐ และในเขตเทศบาลมีกฎหมายเฉพาะและการบังคับใช้การจัดการขยะ อาทิเช่น การกำหนดการคัดแยก การกำหนดข้อกฎหมายห้ามทิ้งขยะต่าง ๆ มีสำนักงานกลางสำหรับคัดกรองให้มีมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อม(Max Oettli, 2009: 35)

ในหลายเทศบาลในสวิสฯ มีการแบ่งแยกขยะเป็นกลุ่ม 4 ประเภท

1. ทั่วไป
2. ขยะที่เป็นอันตราย
3. ขยะที่มีประโยชน์ เช่น สามารถรีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้
4. ขยะชนิดพิเศษ ซึ่งจะกำหนดเป็นกรณี ๆ ไป

EPA (Environmental Protection Agency) ได้วางรากฐานหลักกฎหมายของกฎหมายสิ่งแวดล้อมของประเทศสวิสเซอร์แลนด์และได้ออกเดินทางหาเครื่องมือโดยทั่วไปของกฎหมายสิ่งแวดล้อม เช่น การประเมินผลกระทบของสิ่งแวดล้อม ข้อมูลสิ่งแวดล้อม การกระตุ้นการประเมินค่า และสิทธิในการอุทธรณ์ขององค์กรแต่มันไม่ได้ถูกจำกัดมาตรการป้องกันการป้องกันไว้ก่อนแต่เพียงผู้เดียวในบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟื้นฟูและการปรับปรุง EPA (Environmental Protection Agency)ยังกำหนดว่าจะทำอะไร ถ้าบทบังคับไม่ให้ปฏิบัติตาม

ภายใต้การกระทำการรักษาสิ่งแวดล้อม EPA (Environmental Protection Agency) จุดประสงค์ของการควบคุมมลพิษที่ปกคลุมเป็นการปกป้องสิ่งแวดล้อมจากผลกระทบที่อันตราย ขณะที่ EPA (Environmental Protection Agency) ได้สร้างเงื่อนไขโดยทั่วไปโดยเฉพาะเป้าหมายในรายละเอียดเฉพาะการติดตั้งค่าขีดจำกัดมีอยู่ 2 วิธีที่จะป้องกันต่อต้านผลกระทบที่เป็นอันตรายในสารปนเปื้อนมลภาวะอากาศ เสียง การแผ่รังสีไม่มีโอโซน และ การสั่นสะเทือน การส่งออกได้ถูกกักเก็บในขีดขั้นต่ำสุดที่แหล่งของพวกเขาและยังมีการปนเปื้อนสิ่งอื่นๆ น้ำหนักของการปกคลุมประกอบไปด้วยสถานที่ที่มีผลกระทบด้วยบุสักหลาด

เมื่อมีมาตรการการป้องกัน EPA (Environmental Protection Agency)ต้องการที่จะบ่งบอกถึงการแพร่กระจายมลภาวะทางอากาศ การแผ่รังสี และการสั่นสะเทือนไกลราวกับความเป็นไปได้ และถูกป้องกันเกิดขึ้นในที่มืดๆ ซึ่งรับประกันได้ว่าตึกไม่สามารถสร้างในสถานที่ที่มีระดับความสูงของภาวะมลพิษ ระบบความร้อนและเครื่องยนต์ ยกตัวอย่างเช่น ควรออกแบบการบรรเทาควันไอเสียที่เป็นพิษเมื่อมันเป็นไปได้ อากาศ และความเงียบสงบที่เป็นไปได้ คำสั่งอนุมัติ

การก่อสร้างขนาดเล็กอัตราฉนวนความร้อนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เทคโนโลยีได้จัดหาโอกาสเป็นจำนวนมากสำหรับการลดการส่งออกเครื่องยนต์ที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก ในความต่ำของมลพิษเชื้อเพลิง ฉนวนกันความร้อนของบ้านต้องการเชื้อเพลิงสำหรับความร้อนและซึมซับการลดเสียงจากเครื่องมือการก่อสร้างของค่าขีดจำกัดได้ถูกขับเคลื่อนโดยความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการผลิตในระดับขั้นสูง การกรองอนุภาคในเครื่องยนต์ของเชื้อเพลิงและการพัฒนาความช้าของการขนส่งทางรถไฟ 1 และรถบรรทุก ยิ่งไปกว่านั้นพื้นดินถูกออกแบบเพื่อการก่อสร้างและการพัฒนาจังหวัดต้องนับจำนวนมลภาวะ ขยะ และระดับการแผ่รังสีที่ไม่ใช้โอโซน

การควบคุมอย่างเข้มงวดของกฎหมาย

แม้ว่าความจำกัดการส่งออกที่ป้องกันไว้ก่อนถูกติดตั้งนี้ไม่ใช่การรับประกันว่าผลกระทบของคนและสิ่งแวดล้อมจะยังคงหลงเหลืออยู่ในระดับเป็นที่ยอมรับ ยกตัวอย่างเช่น มลภาวะทางเสียงตามท้องถนนและรางรถไฟกับระดับการจราจรสูงเป็นที่สำคัญการจำกัดของค่าขีดจำกัดที่ถูกปกคลุมโดยกฎ ดังนั้น การระบุระดับมลพิษซึ่งได้รับอนุญาตในสถานที่โดยเฉพาะถ้าติดตั้งค่าขีดจำกัดระดับความควบคุมได้ถูกแผ่ขยายวงกว้างออกไปนอกจากนี้มาตรการต้องถูกประยุกต์ยังมีการเพิ่มนวัตกรรมการเพิ่มการป้องกันไว้ก่อนเช่นตัวถ่วงขยะในพื้นที่ที่มีมลพิษมากเกินไป การป้องกันไว้ก่อนมันเป็นงานของรัฐเพื่อที่จะดำเนินแผนการกรณีการตั้งเงื่อนไขและการเพิ่มมาตรการขยะกับกฎหมายของสวิสฯ ขยะที่ไม่ถูกต้องสามารถสร้างความเสียหายให้กับสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริงในหลายๆ วิธีนี้ คือเหตุผลทำไมการกำจัดขยะเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องทำในการกระทำการป้องกันสิ่งแวดล้อม EPA (Environmental Protection Agency) ความใกล้ชิดได้เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ถูกติดตั้งสารปนเปื้อนและการป้องกันหน้าดิน

EPA (Environmental Protection Agency) ได้เผยแพร่หลักการวิธีจัดการขยะที่ควรหลีกเลี่ยงการสร้างขยะถ้าเป็นไปได้ทั้งหมด ถ้าได้ทำการผลิตภัณฑ์ แล้วถ้าความเป็นไปได้ควรจะนำกลับมาใช้ผลิตภัณฑ์วัสดุใหม่สำหรับขยะครึ่งรอบทั้งหมดของเมืองดังนั้นขยะจะถูกแยกจากรูปแบบขยะ

ในสวิสฯ มีพระราชกฤษฎีกาตู้คอนเทนเนอร์และเครื่องดื่ม Ordinance of 5 July 2000 on Beverage Containers (Beverage Container Ordinance, BCO) ได้มีการเผยแพร่ระดับการรีไซเคิลสำหรับบรรจุภัณฑ์ เครื่องดื่ม ผู้บริโภคต้องการที่จะคืนขยะไฟฟ้าและอีเล็กทรอนิกส์ ขณะที่ผู้ขายปลีกได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค

นอกจากนั้นสวิสฯ ยังมีกฎหมายที่เข้มงวดสำหรับพื้นที่การฝังกลบ กล่าวคือขยะที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้ดังนั้นการฝังกลบไม่จำเป็นต้องใช้ความเสี่ยงกับสิ่งแวดล้อมในทางปฏิบัตินี้ คือ ความหมายที่ขยะไม่ควรทำปฏิกิริยาในน้ำนานกว่าและต้องไม่ละลายในน้ำเท่าที่เป็นไปได้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติ ดังนั้น ขยะมีสารเคมีถูกรักรักษาก่อนที่จะฝังกลบดินขยะภายในประเทศ ยกตัวอย่างเช่น การเผาไหม้ขยะในพืช ต้องถูกจัดวางยังสถานที่ที่ได้รับใบอนุญาตให้ฝังกลบ โดยอาจจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของขยะ การฝังกลบต้องกำหนดความสัมพันธ์ของอุปกรณ์เทคโนโลยีไว้หลังการดูแล

สถานที่ในการจัดการขยะ

สถานที่ที่ขยะไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกต้องในวาระสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น การฝังกลบแบบเดิมๆ ที่ดินอุตสาหกรรมแบบเดิมๆ หรือที่ตั้งของอุบัติเหตุสิ่งแวดล้อมถูกออกแบบโดยที่ตั้งมลพิษ

ส่วนสถานที่ที่มีความเสี่ยงของสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ ยกตัวอย่างเช่น น้ำบาล การตรวจสอบและการฟื้นฟูของที่ตั้งมลพิษซึ่งมีราคาแพงมาก ในบางกรณี การร่วมมือกันยังเป็นเพียงการทำการบริจาค ถ้ามันเป็นไปไม่ได้โดยเฉพาะคนที่ไม่มีความรับผิดชอบหรือผู้ก่อมลพิษมีเงินไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่าย การร่วมกันทางการเงินแบ่งราคาจากที่

ตั้งกองทุนสารปนเปื้อนนี้คือทุนโดยการจัดเก็บค่าบริการในการทิ้งขยะและส่งออกขยะไปทั้งยังต่างประเทศ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยและของสวิสฯ เกี่ยวกับการจัดการขยะจะเห็นว่า

ในเรื่องด้านความเป็นเอกภาพของกฎหมายสวิสฯ จะเห็นว่า พยายามจะสร้างความความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกฎหมายว่าด้วยการจัดการขยะ เช่น มีพระราชบัญญัติกำหนดกระบวนการและวิธีการรีไซเคิลขยะทั้งหมด ที่มีชื่อกฎหมายว่า “พระราชกฤษฎีกาตู้คอนเทนเนอร์ และกระป๋อง” หรือ “Ordinance of 5 July 2000 on Beverage Containers (Beverage Container Ordinance, BCO)” ที่มีการกำหนดกระบวนการและมาตรการต่าง ๆ ของการรีไซเคิลขยะประเภทดังกล่าวอย่างจริงจัง ส่วนในประเทศไทยนั้น กฎหมายไม่ค่อยจะมีความสอดคล้องกันสักเท่าใดนัก จะเห็นได้จากกฎหมายหลายฉบับที่กำหนดความหมายของ ขยะและวิธีการจัดการขยะที่แตกต่างกัน เช่น กฎหมายบางฉบับใช้คำว่า สิ่งปฏิกูล บางฉบับใช้คำว่า มูลฝอย หรือ ของเสีย เป็นต้น

ด้านความทันสมัย กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะของสวิสฯ มีการปรับปรุงให้ทันสมัยต่อความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ส่วนประเทศไทยนั้น กฎหมายบางฉบับใช้บังคับมาเป็นเวลานานมาก ทำให้ไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน

ด้านความสำคัญนโยบายของรัฐบาลกลางตลอดจนกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะของสวิสฯ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างมาก ในบางครั้งมีการออกกฎหมายเร่งด่วนเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับขยะชนิดนั้นโดยตรง เช่น ขยะที่เกิดจากการก่อสร้าง หรือ ขยะประเภทกระป๋องที่เป็นอาหารสัตว์เลี้ยง เป็นต้น

ด้านองค์กรบังคับใช้กฎหมายประเทศสวิสฯ มีองค์กรบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะโดยตรง เกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ เช่น ในสวิสฯ มีการจัดตั้ง “สำนักงานเกี่ยวกับ ขยะ น้ำ พลังงาน และอากาศ” มีการเปิดโครงการนี้กับวัตถุประสงค์ของการสนับสนุน การจัดการขยะต่าง ๆ สำหรับการรีไซเคิลที่มีคุณภาพสูงแทนการฝังกลบ

ส่วนในประเทศไทยจะเป็นการมอบหมายหน้าที่อย่างกว้างและทับซ้อนกันพอสมควรทำให้การแก้ปัญหาเกี่ยวกับขยะดังกล่าว และส่วนใหญ่การจัดการขยะก็จะตกอยู่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและความรู้ความสามารถของบุคลากร

จากกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะของประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับของสวิสเซอร์แลนด์แล้ว ผู้เขียนใคร่ขอเสนอแนะในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย ให้มีความเป็นเอกภาพ สามารถเชื่อมโยงสอดคล้องกันได้ และปรับปรุงให้มีความทันสมัยต่อสภาพสังคมปัจจุบัน

2) ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย ที่มีงบประมาณและบุคคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

ศิริพร เท้นท์. (2555). แตะยอดเขาล่องทะเลสาบสวิตเซอร์แลนด์. สำนักพิมพ์สารคดี

Ordinance of 5 July 2000 on Beverage Containers (Beverage Container Ordinance, BCO)

Max Oettli . (2009). CultureShock Switzerland. MashallCavendish Coporation.

Clive H. Church. A Concise History of Switzerland. Cambridge University.